

[H. P. Johansen.]

lovene opretholdes, med andre ord, at der gives et direkte tilskud af samme størrelse som de lovfæstede tilskud til forrentning og afdrag. Jeg vil mene, at det i særlig grad er landkommunerne, der vil opnå denne ret betydelige støtte, thi købstæderne har jo forlængst opført særlokaler til undervisning i gymnastik og husgerning og til sløjdundervisning. Jeg har bemærket — og det var den højtærede minister ligeledes inde på —, at kommuner i tyndt befolkede egne får et ekstra stort tilskud, og det må sikkert siges at være rimeligt.

Endelig er der den bestemmelse i lovforslaget, som ikke er den mindst vigtige, nemlig at der føjes et nyt led til § 64, indeholdende en bemyndigelse for den højtærede minister til at godkende, at kommunerne forsøgsvis afviger fra skolens struktur. Den her foreslåede bestemmelse giver altså adgang til at afvige fra 1937-lovens afsnit II, III og IV; det vil sige, at der gives en betydelig mulighed for iværksættelse af forsøgsarbejde både i by og på land. Hvis man har fulgt de diskussioner herom, der er ført for år tilbage, og som forøvrigt også føres i øjeblikket, vil man være klar over, at forsøgsarbejdet, hvis det kommer — og det må man jo håbe det gør, når lovforslaget nu vedtages —, særlig vil komme til at omfatte købstadskolens ældste klasser, hvor eleverne ved 11—12 års alderen deles i en eksamensafdeling og en eksamensfri afdeling. Jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at understrege, at alle er klar over, at en vis deling af eleverne i disse klasser nødvendigvis må finde sted. Jeg vil gerne understrege, at jeg kender i hvert fald ingen, der vil hævde, at alle børn med rimeligt udbytte kan følge den samme undervisning hele skoletiden igennem, uanset forskellige anlæg, forskellige interesser og forskellig støtte fra hjemmene, uanset om de skal videreføres til realeksamen eller anden eksamen efter det fyldte fjortende år eller ej. Der foreligger som bekendt en hel del litteratur om dette problem dels enkelte pjecer, dels et stort antal artikler, men fra alle sider hævdes det, at en vis deling af købstadskolens ældste elever nødvendigvis må finde sted. Jeg har aldrig kunnet se anderledes på det, end at betegnelsen udelt skole i ikke ringe grad er misvisende. Men nu er det klart, at man kan give købstadskolen en anden struktur end den, den har i øjeblikket. Om det bliver bedre end under den nuværende ordning eller ej, det spørgsmål skulle forsøgsarbejdet give svar på, og jeg ser sådan på det, at ethvert redeligt forsøg — og herved tænker

jeg på forsøg, hvor resultatet ikke på forhånd er fastlagt — absolut må hilses med tilfredshed.

Der er jo i folkettinget foretaget den ændring, at bestemmelsen om forsøgsundervisning også kommer til at omfatte eksamensmellemskolen. Det forekommer mig, at det er en forbedring af lovforslaget, der herved er sket. Jeg kan ikke lade være med at benytte lejligheden til at sige, at der er en form for forsøg, som jeg personlig meget gerne vil se et resultat af, når talen er om eksamensmellemskolen. Jeg kunne ønske, at man lod skolen være udelt i de seks første skoleår, de seks første klasser, og altså foretog delingen til eksamensmellemskolen og den eksamensfri mellemskole et år senere, end det er almindeligt herhjemme, men så til gengæld lod eksamensmellemskolen være 3-årig, ikke som nu 4-årig. Jeg mener, der er al grund til at tro, at de børn, der har anlæg for bogligt arbejde, uden besvær vil kunne klare mellemskolens pensum på tre år, når de er et år ældre ved starten og videre fremme i dansk og regning og eventuelt har fået lidt sprogundervisning i grundskolens sjette klasse. Det må vistnok erkendes i den standende strid herom, at hvert år, delingen kan udskydes, uden at der øves uret mod de velbegavede børn — for de har jo også en ret —, og uden at den offentlige folkeskole splittes derved, at de private skoler suger en altfor stor del af folkeskolens elever til sig —, altså, hvert år, delingen kan udskydes, må betragtes som en fordel for helheden. Man kan sige, at ordningen betegner et kompromis mellem det norske og det danske system, idet den såkaldte udelte skole er det norske system, der har nogle tilhængere herhjemme, og den delte skole er den danske købstadskoles form, der har mange tilhængere herhjemme. Man kunne måske bruge den vending, at midt imellem findes den skoleform, som er almindelig i Holland og Belgien, hvor der ligesom her foretages en deling, men hvor den foretages et år senere og mellemskolen er gjort 3-årig. Jeg kan da også nævne, at disse tanker har været fremsat herhjemme af folk, som har et meget godt navn indenfor skolekredse. Jeg tror, det ville være værdifuldt, om der, når man nu skal til at lave forsøgsundervisning, også blev gjort forsøg med den sidstnævnte skoleform, for man må erkende, at det meget ofte er sådan, at det mest praktiske ligger lige midt imellem to skarpt afgrænsede opfattelser, og det er et spørgsmål, om ikke et forsøg ville vise, at det netop er tilfældet i det spørgsmål, som behandles her.